

Kommittédirektiv

Tilläggsdirektiv till Utredningen om Översyn
av statens stöd till trossamfund (Ku 2016:01) **Dir.**
2017:63

Beslut vid regeringssammanträde den 8 juni 2017

Utvidgning av uppdraget

Regeringen beslutade den 30 juni 2016 att ge en särskild utredare i uppdrag att bland annat föreslå mål för statens stöd till trossamfund, ett förtydligt demokratikriterium som är i överensstämmelse med religionsfriheten samt eventuella förändringar av statens nuvarande stöd till trossamfunden (dir. 2016:62). Utredaren ska nu också bland annat kartlägga utbudet och efterfrågan på utbildning i Sverige som är riktad till trossamfundens församlingsledare. Utredaren ska vid behov även föreslå förändringar av befintligt stöd för att bättre kunna möta trossamfundens olika utbildningsbehov inom befintliga ekonomiska ramar

Uppdraget ska fortfarande redovisas senast den 15 mars 2018.

Utbildningsfrågor när det gäller trossamfundens församlingsföreträdare

Regeringen påpekar i propositionen Staten och trossamfunden – stöd, medverkan inom totalförsvaret, m.m. (prop. 1998/99:124 s. 60) att trossamfund generellt sett är samhällsnyttiga organisationer som medverkar i den ständigt pågående normbildningsprocessen och att denna process är nödvändig för att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som vårt samhälle vilar på.

En viktig roll i detta sammanhang har trossamfundens församlingsföreträdare som i många fall kan fungera som en länk mellan de personer som samfundet betjänar och det omgivande samhället. Trossamfunden eller församlingarna väljer själva vilka krav som ska ställas på deras församlingsledare när det gäller utbildning och erfarenhet. En utmaning för en del trossamfund är att vissa företrädare saknar en djupare förankring i det svenska samhället. De kan t.ex. sakna god kunskap i det svenska språket liksom kunskap om svensk lagstiftning och grundläggande fri- och rättigheter. Detta kan leda till att vissa trossamfund har svårt att leva upp till det krav som ställs på bidragsberättigade trossamfund om att de ska bidra till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på.

Efterson staten ska vara sekulär och konfessionsneutral bedriver den inte någon konfessionell utbildning. Däremot erbjuder den ett stöd till några teologiska högskolor för den konfessionella delen av utbildning av trossamfundsföreträdare. Det är Nämnden för statligt stöd till trossamfund (SST) som betalar ut bidrag till bidragsberättigade högskolor som främst utbildar präster och pastorer inom Katolska kyrkan och några frikyrkor. Därutöver har frågan om en utbildning av imamer inom det svenska utbildningssystemet utretts av imamutbildningsutredningen. I sitt slutbetänkande Staten och imamerna – Religion, integration, autonomi (SOU 2009:52) avrådde utredningen från att instifta en statlig imamutbildning, bland annat för att det skulle innebära att staten skulle behöva definiera vilken form av islam som skulle läras ut. Däremot förordade utredningen att det på kort sikt kan finnas ett utbildningsbehov av icke-konfessionell natur bland religiösa ledare som arbetar i Sverige.

SST erbjuder ett bidrag som kan sökas för utbildning och fortbildning av religiösa funktionärer i bidragsberättigade trossamfund som saknar utbildningsinstitutioner i Sverige. Regeringen har också gett SST i uppdrag att genomföra en kompetensinsats för trossamfundsledare (dnr Ku2016/00712/D) i syftet att erbjuda kunskap om det svenska samhället. Förutom de utbildningar som sker inom ramen för SST:s verksamhet bedrivs fortbildning av trossamfundsledare inom folkbild-

ningen, dvs. studieförbund och folkhögskolor, och av högskolor- och universitet.

Uppdraget

Ett villkor för att ett trossamfund ska få statligt bidrag till utbildning är att det lever upp till de krav som ställs för att det ska bli berättigat till statsstöd. För att säkerställa att de trossamfund som får statliga medel bidrar till det demokratifrämjande arbetet är det viktigt att de trossamfundsföreträdare som är verksamma i Sverige har en god utbildning och kunskap om de grundläggande värderingar som samhället vilar på. I dag saknas både en samlad bild av utbud och efterfrågan när det gäller konfessionell utbildning liksom en samlad bild av vilken efterfrågan som finns hos trossamfunden när det gäller utbildning av icke-konfessionell natur. De utbildningar som SST erbjuder om samhällets grundläggande fri- och rättigheter är välbesökta, vilket kan tyda på att trossamfunden anser att dessa svarar mot vissa behov. Utredaren bör överväga om dessa utbildningar fortsatt bör tillhandahållas. Utredaren bör även bedöma om de utbildningsinsatser som i dag görs av bland annat folkbildningen, dvs. studieförbund och folkhögskolor, motsvarar trossamfundens efterfrågan.

Utredaren ska därför

- kartlägga utbudet av och efterfrågan på konfessionell utbildning i Sverige som är riktad till trossamfundens församlingsledare,
- bedöma utbudet av icke-konfessionell utbildning för trossamfundsföreträdare och efterfrågan på sådan utbildning hos trossamfunden, t.ex. utbildning i svenska samhällsförhållanden och grundläggande fri- och rättigheter, demokrati och jämställdhet,
- vid behov föreslå förändringar av befintligt stöd för att bättre kunna möta trossamfundens olika utbildningsbehov inom befintliga ekonomiska ramar,

- vid behov föreslå nödvändiga författningsändringar.
- I uppdraget ingår att redovisa hur de förslag som lämnas förhåller sig till bl.a. regeringsformen och den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

(Kulturdepartementet)